

Kulturní centrum Zlín.

Uprostřed města vyrůstá nové kulturní a univerzitní centrum. Až se dostaví, bude dozajista chloubou krajského města. Několik budov, které vyrůstají na místě dřívějších Masarykových škol, jsou něčím, co tu ještě nebylo. Architektura světové úrovně, protože Zlínu je potřeba věnovat to nejlepší. Že by ale na to, co je „tím nejlepším“, mohlo být více názorů, to už tak hlasitě nezaznívá. Ze strany investora je pochopitelné, že vždy hovoří o nezbytnosti stavby a snaží se zdůvodnit její prospěch městu jakkoliv to jen lze. Z informací, které jsou veřejně dostupné, se tak obyvatelé města dozvědí, že zde bude stát složenina tří budov. Jižní dům, který je již uveden do provozu, je centrem univerzitním. Hlavní náplní je univerzitní knihovna, objekt postavila Univerzita Tomáše Bati. Druhá stavba, která je dnes již také pod střechou, i když zatím není dokončena, bude sloužit městu jako centrum kultury. Tato budova je označována také jako kongresové centrum. Uvnitř bude velký sál pro více jak 800 osob, restaurace pro 115 návštěvníků, menší sál pro 75 osob a ještě další prostory. Pod oběma nadzemními budovami je podzemní parkoviště pro 150 automobilů. Realizátorem kulturního centra a podzemních garáží je Statutární město Zlín. Tělocvična, která byla původně součástí školního areálu a stojí východně od kulturního centra, by měla být zbourána a na jejím místě možná vyroste ještě hotel. Vjezd do areálu bude jen jeden ze severní strany, ze Štefánikovy ulice. Není příliš jasné, kolik město za stavbu zaplatí a co přesně za své peníze dostane. Ale to není v tomto textu tak důležité. Zvědavému plátcí daní to magistrát jistě rád a velmi přesně a podrobně sdělí, když už na webových stránkách města tyto údaje uvedeny nejsou.

Člověka, který ve městě bydlí, užívá jeho veřejný prostor a také zde pracuje, ale určitě zajímá mnohem víc než jen počet sedadel v sále a kapacita parkoviště, popřípadě, že to vše má stát něco kolem půl miliardy. Kongresové centrum je natolik výrazným stavebním činem v srdci města, že by bylo dobré předvídat a znát, jak tato stavba město ovlivní a jak její provoz v dosavadním prostoru změní zažité vztahy.

Masarykovy školy byly postaveny v roce 1928. Tehdy šlo o počátek výstavby občanských budov sloužících rozrůstajícímu se městu. Původní škola již nestačila svojí kapacitou a nový školní areál byl proto umístěn do parků a zahrad mezi historické jádro města a cihelnu. Masarykovy školy směřovaly jako „otevřená kniha“ do nově zamýšleného veřejného prostoru – mezi hlavní bránu továrny, obchodní dům a zamýšlený kulturní dům, které měly v budoucnu vytvořit druhé městské náměstí. Tento městotvorný koncept pochází od architekta Gahury z druhé poloviny dvacátých let a v pozdějších regulačních plánech byl ponechán až do let sedmdesátých. V té době se z něj už ale pomalu stával jen historický tvar, relikv, který byl přebit okolním vývojem. Doprava

ve městě sílila a volný prostor před školami přestal být klidovým a bezpečným místem. Školy, aniž by je někdo přestěhoval, přestaly být školami uprostřed parků a zahrad. Štefánikova ulice byla, ve snaze pojmout nárůst dopravy, zjednosměrněna. V roce 1988 byly školy zbourány pro nevyhovující technický stav, na němž se mimo jiné podepsala i bezprostředně sousedící hlavní městská dopravní tepna. Uvnitř města ale vzniklo prázdné místo. Okamžitě se jako náplast na bolístku vynořila otázka: proč ho znovu nezastavět? A možná zde byla v dobré víře a spolu se snahou vrátit místu tvar, který najednou chyběl, na který si zde již všichni zvykli, učiněna zásadní chyba. Místo, které bylo opět volné, bylo ale úplně jiným místem, než do kterého Gahura v roce 1928 stavěl nové školy pro mladé město. Dnes už to je jedna z hlavních přetížených křižovatek. Internáty, postavené odtud jižně ve svahu, již nejsou ubytovny, do kterých se chodí pěšky a celá zástavba zde proto trpí poddimenzovanou dopravní obsluhností. Z ulice před školami se stala téměř jediná přístupová trasa do areálu plného služeb a podnikatelských aktivit. Hlavní brána Baťových závodů, ke které byl celý otevřený prostor nového náměstí ve dvacátých letech původně orientován, již není ústředním místem. Dnes namísto ní zeje díra pod mnohaproudovou cestou, Baťovy závody už nepojímají tímto vstupem davy zaměstnanců, kteří tudy již neproudí dovnitř a ven.

Stav místa je jiný. Jakákoliv nová budova, která toto místo zaplní, by měla být současnou právě v respektování dnešního stavu. Ještě lépe – měla by svým uspořádáním předjímat budoucnost, aby ve snaze vytrvat zde co nejdéle, dokázala změnám také co nejdéle odpovídat. V tomto světle je udržení původního konceptu volných budov obklopených parky a zahradami a otevřenými do dnes již neexistujícího náměstí přinejmenším popřením veškerých změn, kterými tato část města prošla od roku 1928. Budova, která je do tohoto místa stavěna, se dnes musí vypořádat s mnohem agresivnější okolní dopravou, musí se všemu, co nechce vpustit dovnitř, ubránit. Dnes je ale možné téměř vše. Stavební výroba je schopná vytvořit klidné místo i uprostřed letiště, pokud to někdo zaplatí. Vše je jen otázkou peněz. Můžeme si proto dovolit umístit koncertní sál do rušné křižovátky. Při posuzování nových staveb není nikdo předem vševědoucím, věřme tedy moudrým strůjčům našich lepších zítřků, že mysleli na vše. Představa téměř tisíce lidí, kteří odněkud najednou přijedou nebo přijdou, aby budovu naplnili, a po skončení kulturního programu zase najednou odjedou, je určitě tvůrci budovy také vyřešena. Pokud se o pár ulic vedle koná na hokejovém stadionu důležité utkání, není přeci problém na potřebnou dobu, než návštěvníci stadion naplní či opustí, okolní silnice pro všechny ostatní uzavřít. V případě nového kongresového centra bude snad tento problém vyřešen lépe.

Nově vznikající komplex je stavěn způsobem velmi trvanlivým. Budova jistě vydrží mnohem déle než původní Gahurovy školní budovy. Už dnes je jisté,

že okolní městská krajina se bude dál vyvíjet. Doba, kdy bylo město navrhováno jako volné domy do zahrad, je dávno pryč. Přinejmenším za posledních padesát let byly postupně mnohé volné prostory zastavěny. Nevhodná a městu nezdravá proporce mezi místy pro práci, službami, bydlením a vším ostatním si ve městě vybírá daň v agresivitě dopravy. Budova kongresového centra je jen špičkou ledovce. Pod hladinou mlčení a možná i zklamání z nenaplněných slibů všech předchozích vládců města jsou skryty ještě mnohé další nepromyšlené činy minulosti, které na tváři města zanechávají nevratné jizvy. Představa obdobné budovy se stejným programem na jiném místě je již mimo hru. Stejně tak nelze vzít zpět znovu oživený koncept „otevřené knihy“ podle Gahurova náčrtku z roku 1927. Dnes zcela zdevastované kulturní a společenské centrum Družba z konce šedesátých let je pro město už dnes nedosažitelným standardem z hlediska umístění kulturní budovy v klidové části města a s relativně snadno řešitelnou obsluhností. Budovy nového kulturního centra budou dostavěny a vše okolo se jim bude muset podřít, aby město mohlo žít dál. Inu Kulturní centrum hodné svého jména.

Odkazy, které by snad mohly být zdrojem informací (jsou každému veřejně dostupné):

<http://www.zlin.eu/page/77308.kulturni-a-univerzitni-centrum-zlin/>

<http://www.rr-strednimorava.cz/kulturni-a-univerzitni-centrum-zlin>

<http://www.rr-strednimorava.cz/verejnost-a-media/zastupci-komise-navstivili-kuc>

<http://www.ejal.com/>

<http://www.stavime-bydlime.cz/article.php?ID=24126>

<http://www.zaachi.com/cs/items/nove-univerzitni-centrum-ve-zline.html>

<http://www.ecpm.cz/cz/projekt/108-zlin---kongresove-centrum-zlinsky-kraj---zlin>

<http://www.czechconvention.cz/Zlinsky-kraj/>

napsáno pro Náš domov Zlín, březen 2010